

INFORMACIJA APIE TRAKŲ RAJONO, VILNIAUS MIESTO IR VILNIAUS RAJONO SAVIVALDYBIŲ TERITORINĖS REFORMOS GALIMĄ SOCIALINĮ IR EKONOMINĮ POVEIKĮ

Faktai. 2022 m. spalį į Lietuvos Respublikos Vyriausybę kreipėsi Vilniaus miesto savivaldybė ir pateikė Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2022 m. rugsėjo 14 d. sprendimą Nr. 1-1576 „Dėl pritarimo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribų keitimo planui“ (toliau – Pasiūlymas) su pasiūlymu Vyriausybei pakeisti Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribas ir dokumentus (Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribų keitimo planą, ribų aprašymą, Trakų rajono ir Vilniaus rajono savivaldybių tarybų sprendimų kopijas ir kt.).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2022 m. spalio 24 d. raštu Nr. S-3059 pateikė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai įvertinti Pasiūlymą. Įvertinusi pateiktus dokumentus, Vidaus reikalų ministerija konstatavo, kad jie atitinka Administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų ir pavadinimų tvarkymo taisyklių¹ (toliau – Taisyklės) 10 punkto reikalavimus ir, vadovaudamasi Taisyklių 12 punktu, 2022 m. spalio 27 d. raštu Nr. 1D-5583 kreipėsi į suinteresuotas institucijas, kad jos pateiktų savo išvadas dėl Pasiūlymo socialinio ir ekonominio poveikio.

Pasiūlymui pritaria Trakų rajono (Trakų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 27 d. sprendimas Nr. S1E-78 „Dėl pritarimo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribų keitimo planui“) ir Vilniaus rajono (Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2022 m. birželio 30 d. sprendimas Nr. T3-200 „Dėl Vilniaus rajono savivaldybės tarybos 2019-05-17 sprendimo Nr. T3-221 „Dėl pritarimo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribų keitimui“ keitimo“) savivaldybės.

Bendrieji duomenys. Šiuo metu esanti Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos riba kerta Nekilnojamojo turto registre įregistruotus sklypus, esančius kitų (Trakų rajono ir Vilniaus rajono) savivaldybių teritorijose, įstrižai kerta pastatus, kelius ir kt., o tai prieštarauja Taisyklėse nustatytiems gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų nustatymo principams.

Siūlomi savivaldybių teritorijų ribų pakeitimai suderinti su besiribojančiomis Trakų rajono ir Vilniaus rajono savivaldybėmis, teritorijų ribų pakeitimo planas suderintas su Lietuvos Respublikos aplinkos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijomis ir valstybės įmone Registrų centru.

Pakeitus Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribas:

- Vilniaus miesto savivaldybės teritorijai bus priskirta 18,30 hektaro: 0,48 hektaro iš Trakų rajono ir 17,82 hektaro Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų;

- iš Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bus išskirta 21,15 hektaro, kurie bus priskirti Trakų rajono (0,05 hektaro) ir Vilniaus rajono (21,10 hektaro) savivaldybių teritorijoms.

Bendras Vilniaus miesto savivaldybei priskiriamų / išskiriamų teritorijų pokytis yra – 2,85 hektaro.

Dauguma priskiriamų teritorijų nesiekia hektaro, todėl vertintinos tik kaip teritorijų ribų patikslinimas. Toliau pateikiami duomenys apie priskiriamas / išskiriamas teritorijas, viršijančias vieną hektarą:

¹ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 651 „Dėl Administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų ir pavadinimų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“

1. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos, priskiriamos Vilniaus rajono savivaldybės teritorijai:

- 1.1. 1,34 hektaro Neries upės teritorija, ribą vedant upės viduriu;
- 1.2. 1,75 hektaro teritorija, priskiriama geležinkelio DEP'ui aptarnauti;
- 1.3. 2,7819 hektaro teritorija, savivaldybių ribas sutapdinant su miško riba;
- 1.4. 4,6833 hektaro teritorija, savivaldybių ribas sutapdinant su žemės sklypų ribomis;
- 1.5. 2,4757 hektaro teritorija, savivaldybių ribas sutapdinant su žemės ir kelių aptarnavimui skirtų sklypų ribomis;
- 1.6. 2,5666 hektaro teritorija, priskiriama aplinkkeliui;
- 1.7. 1,1640 hektaro teritorija, priskiriama valstybinės reikšmės keliui.

2. Vilniaus miesto savivaldybės teritorijai priskiriamos Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos:

2.1. 5,33 hektaro teritorija, kurios vientisame masyve yra trys žemės sklypai su gyvenamaisiais namais, kuriuos kerta savivaldybių riba. Du nekilnojamojo turto objektai Nekilnojamojo turto registre įregistruoti Vilniaus mieste (Baraškų g. 30 ir Baraškų g. 43), vienas – Vilniaus rajono savivaldybės Juodšilių seniūnijoje (Baraškų g. 4);

2.2. 1,7446 hektaro vieno masyvo teritorija, įsiterpusi į Vilniaus miesto savivaldybės teritoriją. Jame yra 7 sklypai, keturi iš jų (Tarandės g. 90, Tarandės g. 92, Tarandės g. 96 ir Tarandės g. 94) yra su gyvenamaisiais pastatais ir Nekilnojamojo turto registre įregistruoti Vilniaus rajono savivaldybėje, Gilužių kaime, Avižienių seniūnijoje. Vienas iš septynių sklypų (Tarandės g. 98, Gilužių k., Avižienių sen., Vilniaus r. sav.) yra be pastatų ir gyventojų, deklaravusių gyvenamąją vietą, kitas Nekilnojamojo turto registre įregistruotas Vilniaus mieste (Dagiliškių g. 1). Paskutinis iš septynių yra žemės ūkio paskirties sklypas be pastatų;

2.3. 3,3208 hektaro vieno masyvo teritorija, taip pat įsiterpusi į Vilniaus miesto savivaldybės teritoriją. Masyvą sudaro 28 žemės sklypai:

2.3.1. trys žemės sklypai Nekilnojamojo turto registre įregistruoti Vilniaus mieste (Riaubonių g. 1, Riaubonių g. 3 ir Riaubonių g. 5);

2.3.1. du žemės sklypai, Nekilnojamojo turto registre įregistruoti Vilniaus rajono savivaldybės Avižienių seniūnijos Bajorų kaime, yra su suteiktais adresais (Šaulio g. 2 ir Šaulio g. 12), be pastatų;

2.3.2. keturi žemės sklypai yra be pastatų, skirti keliams (privažiavimui prie gyvenamųjų pastatų);

2.3.3. 19 žemės sklypų, Nekilnojamojo turto registre įregistruotų Vilniaus rajono savivaldybės Avižienių seniūnijos Bajorų kaime (Šaulio g. 4, Šaulio g. 6, Šaulio g. 8, Šaulio g. 10, Šaulio g. 16, Šaulio g. 18, Šaulio g. 20, Vandenio g. 1, Vandenio g. 1A, Vandenio g. 1B, Vandenio g. 1C, Vandenio g. 1D, Vandenio g. 1E, Vandenio g. 1F, Vandenio g. 1G, Vandenio g. 3, Riaubonių g. 3A ir Riaubonių g. 3B, Riaubonių g. 3C).

Teritorinės reformos socialinio ir ekonominio poveikio įvertinimas. Savo išvadas dėl Pasiūlymo socialinio ir ekonominio poveikio pateikė Lietuvos Respublikos aplinkos, Lietuvos Respublikos finansų, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų, Lietuvos Respublikos energetikos, Lietuvos Respublikos kultūros, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos, Lietuvos Respublikos susisiekimo, Lietuvos Respublikos

švietimo, mokslo ir sporto, Lietuvos Respublikos teisingumo ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos, Trakų rajono ir Vilniaus rajono savivaldybės ir valstybės įmonė Registrų centras.

Pastabų ar pasiūlymų neturėjo Ekonomikos ir inovacijų, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Susisiekimo, Švietimo, mokslo ir sporto ir Teisingumo ministerijos, Vilniaus rajono savivaldybė ir valstybės įmonė Registrų centras. Lietuvos savivaldybių asociacija nurodė, kad, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 52 straipsnio 8 dalies įgyvendinimo praktika, derina tik tuos teisės aktų projektus, kurie yra susiję su bendraisiais savivaldybių interesais; kitais atvejais teisės aktų projektai derinami su tomis savivaldybėmis, su kurių veikla, teritorija ar turтинiais santykiais jie tiesiogiai siejasi ir, atsižvelgdama į tai, kad savivaldybių teritorijų ribų keitimui pritaria visos su tuo susijusios savivaldybės, atskirosios nuomonės šiuo klausimu neteiks.

Energetikos ministerija kreipėsi į energetikos įmones su prašymu pagal kompetenciją išnagrinėti ir įvertinti, ar (kaip) numatomi atlikti savivaldybių ribų pakeitimai turės įtakos esamai ir (ar) planuojamai tiesti inžinerinei infrastruktūrai, jos išsidėstymui ir pan. Akcinės bendrovės LITGRID ir AMBERGRID informavo, kad šių savivaldybių ribų pasikeitimas turės įtakos kai kurių elektros ir dujų perdavimo linijų perregistravimo Nekilnojamojo turto registre klausimu. Energetikos ministerijos manymu, kompleksškai vertinant visų energetikos įmonių valdomą inžinerinę infrastruktūrą atitinkamoje savivaldybėje, keičiantis savivaldybių riboms, reikės atlikti savivaldybių susikirtimo vietoje esančių tinklų analizę, įvertinant šių tinklų atitinkamų duomenų galimą pasikeitimą. Manytina, kad tai ypač bus aktualu tose savivaldybėse veikiantiems šilumos tiekėjams, jei jų valdomo šilumos perdavimo tinklo dalis patektų į kitos savivaldybės teritoriją.

Finansų ministerija įvertino, kaip galėtų paveikti gyventojų pajamų mokestis atitinkamos savivaldybės biudžeto pajamas pakeitus Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribas, kartu keičiant besiribojančių Trakų rajono ir Vilniaus rajono savivaldybių teritorijų ribas. Išvadoje nurodoma, kad, atsižvelgiant į tai, kad priskiriamose / išskiriamose teritorijose asmenų, deklaravusių savo gyvenamąją vietą, yra labai nežymus skaičius, jų galimai sumokėti gyventojų pajamų mokesčiai neturės didelės įtakos atitinkamos savivaldybės biudžeto pajamoms, todėl galima teigti, kad savivaldybės, kurių teritorijų ribas numatoma keisti, atitiks Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą kriterijų².

Aplinkos ministerija pritaria pasiūlymui, tik atkreipė dėmesį į tai, kad, koreguojant Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos ribas, į miesto teritoriją planuojama prijungti žemės sklypus, kuriuose yra privatūs miškai. Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 2 straipsnio 8 punkte nustatyta, kad „miesto miškas – miesto teritorijoje esantis miškas“, o 4 straipsnio 10 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikai išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybinės reikšmės miškai. Valstybinės reikšmės miškai yra visi miestų miškai. Vadovaujantis Miškų įstatymo nuostata, privatūs miškai turėtų būti valstybės išperkami, todėl šiam tikslui įgyvendinti turėtų būti numatytos atitinkamos lėšos. Jei būtų priimtas sprendimas neišpirkti, miškų valdytojams už ūkinės veiklos apribojimus minėtuose miškuose turi būti numatytos kompensacinės priemonės.

² ne mažiau kaip 20 procentų savivaldybės biudžeto be Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto dotacijų, skiriamų savivaldybių biudžetams, turi sudaryti tos teritorijos gyventojų pajamų mokesčiai.

Atsižvelgdama į tai, Aplinkos ministerija pasiūlė numatyti su Miškų įstatymo 3 ir 4 straipsnio nuostatomis susijusioms priemonėms įgyvendinti reikalingų lėšų poreikį, galimus finansavimo šaltinius.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pateikė įžvalgas, susijusias su žemės tvarkymo klausimais pakeitus savivaldybių teritorijų ribas:

1) miestui priskirtose teritorijose negalės būti rengiami kaimo plėtros žemėtvarkos projektai, valstybinė žemė negalės būti suteikiama laikinai naudotis žemės ūkio veiklai, jose reikalaujamas kadastrinių matavimų tikslumas yra didesnis (dabar taikomas 0,30 m, mieste – 0,10 m), todėl daugumos žemės sklypų, išskyrus preliminariais matavimais nustatytų, nekilnojamojo turto kadastro duomenis ilgainiui gali tekti tikslinti, todėl piliečiai turės išlaidų;

2) pasikeis verčių nustatymas sklypams po kadastrinių matavimų kompensuojant valstybei ar piliečiams (skirtingos rinkos vertės);

3) prijungtose teritorijose padidės parduodamų ar išnuomojamų valstybinės žemės sklypų vertės;

4) neaišku, kokie bendrojo plano sprendiniai (miesto ar rajono) galios prijungtose teritorijose;

5) piliečiai turės išlaidų dėl adresų keitimo.

Žemės ūkio ministerija taip pat pažymėjo, kad, atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus miesto savivaldybei siūlomų priskirti bei išskirti plotų suma skiriasi tik apie 1 ha ir kadangi Vilniaus miesto savivaldybės ribos tikslinimas susijęs su jos sutapdinimu su žemės sklypų ribomis, tai, ministerijos nuomone, tvarios žemės ūkio gamybos politikos požiūriu Lietuvos žemės ūkio produktų gamybos mastui ir efektyvumui Pasiūlymas neigiamos reikšmės neturės.

Trakų rajono savivaldybė pabrėžė būtinybę kuo greičiau tikslinti savivaldybių teritorijų ribas, nes nuo to priklauso ir Trakų rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių teritorijų ribų nustatymas. Pažymėjo, kad šiuo metu savivaldybių teritorijų ribos kerta žemės sklypus, tokia situacija ne tik apsunkina šio nekilnojamojo turto valdymą, bet sukelia problemų suteikiant adresus, deklaruojant gyvenamąją vietą, rengiant teritorijų planavimo dokumentus.

Išvados. Trakų rajono savivaldybė nurodė teigiamą teritorinės reformos poveikį – didžiausią ekonominį poveikį pajus gyventojai, kurių Nekilnojamojo turto registre įregistruotus žemės sklypus kerta skirtingų savivaldybių teritorijų ribos.

Jokio teritorinės reformos poveikio nenumatė Ekonomikos ir inovacijų, Finansų, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Sveikatos apsaugos, Susisiekimo, Švietimo, mokslo ir sporto ir Teisingumo ministerijos, Vilniaus rajono savivaldybė ir valstybės įmonė Registrų centras. Lietuvos savivaldybių asociacija savo nuomonės dėl teritorinės reformos nepateikė.

Galimą neigiamą poveikį nurodžiusios Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijos Pasiūlymą vertino tuo aspektu, jei Vilniaus miesto savivaldybei priskiriami žemės ar miško sklypai bus priskirti Vilniaus miesto teritorijai. Pažymėtina, kad šiuo etapu sprendžiamas ne kaimo teritorijų priskyrimas miestui, o savivaldybių teritorijų ribų keitimo klausimas. Minėtų institucijų pateiktos pastabos turėtų įtakos kaimo gyventojams ir verslo subjektams tik tokiu atveju, jei, pakeitus minėtų savivaldybių teritorijų ribas, Vilniaus miesto savivaldybė nuspręstų teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlymą dėl Vilniaus miesto teritorijos ribų keitimo prie miesto prijungiant atitinkamas kaimo teritorijas ar jų dalis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybė tam pritartų. Atsižvelgiant į tai, šių institucijų pateiktos išvados šiuo teritorinės reformos etapu nevertintinos.

Vadovaudamasi tuo, kas išdėstyta, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija mano, kad būtų tikslinga tęsti teritorinės reformos procedūras, ir siūlo Vyriausybei priimti sprendimą dėl vietos gyventojų apklausos ir kitų teritorinės reformos procedūrų organizavimo.
